

Rzekome wykorzystanie krajów europejskich przez CIA do transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie rzekomego wykorzystania krajów europejskich przez CIA do transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów

Parlament Europejski,

- uwzględniając międzynarodowe, europejskie i krajowe instrumenty dotyczące praw człowieka i podstawowych wolności oraz zakazujące samowolnego przetrzymywania, wymuszonych zaginięć i tortur, takie jak Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z dnia 16 grudnia 1966 r. oraz Konwencja ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniania z dnia 10 grudnia 1984 r. oraz odpowiednie protokoły do nich,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2007 r. w sprawie rzekomego wykorzystania krajów europejskich przez CIA do transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów¹, jak również podnoszące tę kwestię inne sprawozdania i rezolucje, w tym prace Rady Europy na ten temat,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 lutego 2009 r. w sprawie powrotu i przeniesienia więźniów z więzienia w Guantanamo²,
  - uwzględniając pismo przesłane przez przewodniczącego PE do parlamentów krajowych w sprawie dalszych działań państw członkowskich w związku z rezolucją Parlamentu z dnia 14 lutego 2007 r.,
  - uwzględniając art. 103 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 14 lutego 2007 r. przedstawiono 46 szczegółowych zaleceń dla państw członkowskich, Rady i Komisji,
- B. mając na uwadze, że od czasu przyjęcia tego sprawozdania w dniu 14 lutego 2007 w państwach członkowskich miał miejsce szereg wydarzeń, w tym:
- oświadczenia brytyjskiego ministra spraw zagranicznych w sprawie dwóch amerykańskich lotów przewożących dwóch więźniów przeznaczonych do wydania w trybie nadzwyczajnym, które wylądowały na terytorium Wielkiej Brytanii w 2002 r., oraz sporządzenia listy podejrzanych lotów w celu przesłania władzom USA z żądaniem konkretnych gwarancji, że loty te nie zostały wykorzystane do nielegalnego przewozu więźniów, jak również oświadczenia premiera w tym względzie; przekazanie przez brytyjskiego ministra spraw wewnętrznych brytyjskiemu prokuratorowi generalnemu kwestii ewentualnego popełnienia przez MI5 i CIA „kryminalnego wykroczenia” w odniesieniu do traktowania Binyama Mohameda ; orzeczenie z dnia 5 lutego 2009 r., w którym High Court stwierdził, że nie może nakazać ujawnienia informacji o rzekomym

---

¹ Dz.U. C 287 E z 29.11.2007, s. 309.

² *Teksty przyjęte*, P6_TA(2009)0045.

torturowaniu Binyama Mohameda, ponieważ minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii oświadczył, że Stany Zjednoczone groziły Wielkiej Brytanii zablokowaniem udostępniania danych wywiadowczych na temat terroryzmu, a także z uwagi na prawnie podważalny charakter tego orzeczenia ze względu na wątpliwości dotyczące prawdziwości wspomnianego oświadczenia,

- decyzja polskiego premiera o przekazaniu prokuratorom dokumentów w sprawie lotów i więzień CIA oraz ustalenie przez polskiego prokuratora, że ponad tuzin lotów CIA dotyczyło lotniska w Szymanach, potwierdzające tym samym ustalenia komisji tymczasowej Parlamentu,
  - oświadczenia ministra spraw zagranicznych Hiszpanii w parlamencie hiszpańskim wyjaśniające opublikowane przez El País informacje o lotach wojskowych,
  - objęcie przez niektóre rządy tajemnicą państwową informacji dotyczących dochodzeń w sprawie wydawania więźniów, jak na przykład we Włoszech, gdzie postępowanie w sprawie wydania Abu Omara jest obecnie zawieszona w oczekiwaniu na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w sprawie legalności powołania się na tajemnicę państwową,
- C. mając na uwadze, że w dniu 3 lutego 2009 r. komisarz ds. wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stwierdził w Parlamencie, iż podjął szereg działań w celu wdrożenia zaleceń Parlamentu, łącznie ze skierowaniem pisemnej prośby do władz Polski i Rumunii o wyczerpujące wyjaśnienie stanowiska w sprawie rzekomego istnienia na terenie tych państw tajnych więzień i wydaniem komunikatu z propozycją nowych środków w dziedzinie lotnictwa cywilnego,
- D. mając na uwadze, że wydawanie w trybie nadzwyczajnym i tajne przetrzymywanie są niezgodne z międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka, Konwencją ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur, europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, a także mając na uwadze, że władze Stanów Zjednoczonych dokonują obecnie przeglądu tych praktyk,
- E. mając na uwadze, że osoby porwane w niektórych państwach członkowskich w ramach programu wydania w trybie nadzwyczajnym zostały przewiezione przez amerykańskie władze do Guantanamo lub innych państw lotami wojskowymi lub lotami CIA, które często odbywały się nad terytorium UE, a w pewnych przypadkach także miały międzylądowania w niektórych państwach członkowskich; mając na uwadze, że osoby przewożone do krajów trzecich były poddawane torturom w miejscowych więzieniach,
- F. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie zwróciły się do władz USA z żądaniem uwolnienia i repatriacji osób wydanych w trybie nadzwyczajnym, będących obywatelami tych państw lub przebywających wcześniej na ich terytorium; mając na uwadze, że urzędnicy niektórych państw członkowskich UE mieli dostęp do więźniów w Guantanamo lub w innych ośrodkach przetrzymywania i że również prowadzili ich przesłuchania w celu zweryfikowania zarzutów postawionych tym więźniom przez władze amerykańskie, legitymizując tym samym istnienie takich ośrodków przetrzymywania,
- G. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 14 lutego 2007 r. stwierdzono, co potwierdził późniejszy rozwój wypadków, że wiele państw członkowskich UE było zaangażowanych w kontakty lub w aktywną bądź pasywną współpracę z władzami USA w zakresie prowadzonego przez amerykańskie siły wojskowe i CIA nielegalnego transportu więźniów

do ośrodków przetrzymywania lub ich przetrzymywania w Guantanamo oraz innych „tajnych więzieniach”, których istnienie potwierdził prezydent Bush – czego dowodem są pewne ujawnione niedawno informacje dotyczące przypadków wydawania rządowej zgody na wnioski USA o dokonywanie przelotów oraz informacje rządowe na temat tajnych więzień – i że państwa członkowskie podzielają szczególną odpowiedzialność polityczną, moralną i prawną za transport i przetrzymywanie osób uwięzionych w Guantanamo i w tajnych ośrodkach przetrzymywania,

- H. mając na uwadze, że Senat USA ratyfikował porozumienia UE-USA w sprawie ekstradycji i wzajemnej pomocy prawnej, ratyfikowane przez wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Włoch,
- I. mając na uwadze, że chociaż dekrety wydane przez prezydenta Obamę w dniu 22 stycznia 2009 r. stanowią istotny krok naprzód, to jednak wydają się jedynie częściowo rozwiązywać kwestie tajnego przetrzymywania i uprowadzania, a także kwestię stosowania tortur,
1. potępia dotychczasowy brak działania ze strony państw członkowskich i Rady na rzecz wyjaśnienia kwestii programu wydawania więźniów w trybie nadzwyczajnym oraz wykonywania zaleceń Parlamentu; ubolewa nad nieudzieleniem Parlamentowi zadowalających odpowiedzi przez Radę w dniu 3 lutego 2009 r.;
  2. wzywa państwa członkowskie, Radę i Komisję do pełnego wdrożenia zaleceń sformułowanych przez Parlament w swojej rezolucji z dnia 14 lutego 2007 r. oraz do udzielenia pomocy w ustaleniu prawdy przez wszczęcie dochodzeń lub współpracę z właściwymi organami, przez ujawnianie i dostarczanie wszystkich istotnych informacji, a także przez zapewnienie skutecznej kontroli parlamentarnej działania tajnych służb; zwraca się do Rady o ujawnienie wszystkich istotnych informacji dotyczących transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów, także w ramach Grupy Roboczej Rady ds. Międzynarodowego Prawa Publicznego (COJUR); wzywa państwa członkowskie i instytucje UE do współpracy ze wszystkimi właściwymi organami międzynarodowymi, w tym organami ONZ oraz Rady Europy, i do przekazania Parlamentowi wszelkich istotnych informacji oraz sprawozdania z parlamentarnego dochodzenia lub orzeczenia;
  3. wzywa Unię Europejską i Stany Zjednoczone do intensyfikacji dialogu transatlantyckiego na temat nowego wspólnego podejścia do zwalczania terroryzmu w oparciu o wspólne wartości poszanowania międzynarodowego prawa z zakresu praw człowieka, demokracji i praworządności, w ramach współpracy międzynarodowej;
  4. uważa, że porozumienia między UE a USA w sprawie ekstradycji i wzajemnej pomocy prawnej stanowią odpowiednie narzędzie służące prawnie uzasadnionemu egzekwowaniu prawa i współpracy sądniczej w walce z terroryzmem; z zadowoleniem przyjmuje zatem ratyfikację tych porozumień przez Senat USA i wzywa Włochy do jak najszybszej ich ratyfikacji;
  5. z zadowoleniem przyjmuje wydanie przez prezydenta Obamę trzech dekretów w sprawie zamknięcia więzienia w Guantanamo, wstrzymania prac komisji wojskowych, położenia kresu stosowaniu tortur oraz zamknięcia tajnych więzień za granicą;
  6. podkreśla jednak, że utrzymują się pewne wątpliwości dotyczące utrzymania ograniczonej liczby programów wydawania i tajnych ośrodków przetrzymywania, i wyraża przekonanie, że podane zostaną wyjaśnienia dotyczące zamknięcia i zakazu wszelkich innych tajnych

ośrodków przetrzymywania bezpośrednio lub pośrednio zarządzanych przez amerykańskie władze w Stanach Zjednoczonych lub za granicą; przypomina, że tajne przetrzymywanie stanowi samo w sobie poważne naruszenie podstawowych praw człowieka;

7. przypomina, że w świetle art. 14 Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur każda ofiara tortur ma gwarantowane prawo do zadośćuczynienia oraz sprawiedliwego i odpowiedniego odszkodowania;
8. z zadowoleniem przyjmuje zbliżającą się wizytę w Stanach Zjednoczonych komisarza ds. wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, czeskiej prezydencji oraz koordynatora UE ds. zwalczania terroryzmu w dniach 16 i 17 marca 2009 r. i wzywa przedstawicieli UE do poruszenia kwestii wydawania w trybie nadzwyczajnym i tajnych ośrodków przetrzymywania, gdyż stanowią one poważne naruszenia międzynarodowych i europejskich przepisów z zakresu praw człowieka; wzywa Radę ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do przyjęcia na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2009 r. zdecydowanego stanowiska w tej sprawie oraz do omówienia kwestii zamknięcia Guantanamo i przeniesienia więźniów, z uwzględnieniem rezolucji Parlamentu z dnia 4 lutego 2009 r. w tej sprawie;
9. wzywa Unię Europejską, jej państwa członkowskie oraz władze Stanów Zjednoczonych do przeprowadzenia dochodzenia i udzielenia pełnego wyjaśnienia w sprawie nadużyć oraz przypadków naruszenia międzynarodowych i krajowych przepisów w zakresie praw człowieka, podstawowych wolności, zakazu stosowania tortur i złego traktowania, wymuszonych zaginięć oraz prawa do sprawiedliwego procesu sądowego, popełnionych w związku z „wojną z terrorem”, aby ustalić odpowiedzialność za tajne ośrodki przetrzymywania – w tym więzienie w Guantanamo – oraz za program wydawania w trybie nadzwyczajnym, a także aby zagwarantować, że takie nadużycia nie powtórzą się w przyszłości i że walka z terroryzmem będzie prowadzona w poszanowaniu praw człowieka, podstawowych wolności, demokracji i praworządności;
10. wzywa Radę, Komisję i koordynatora UE ds. zwalczania terroryzmu, aby po wizycie delegacji UE w USA przedstawili Parlamentowi sprawozdanie w sprawie stosowania porozumień w sprawie ekstradycji i wzajemnej pomocy prawnej, jak również w sprawie współpracy UE-USA w dziedzinie zwalczania terroryzmu przy zapewnieniu pełnego poszanowania praw człowieka, aby właściwa komisja mogła zająć się tymi kwestiami w sprawozdaniu sporządzonym między innymi na podstawie ust. 232 rezolucji z dnia 14 lutego 2007 r.;
11. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Wysokiemu Przedstawicielowi ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, koordynatorowi UE ds. zwalczania terroryzmu, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, Sekretarzowi Generalnemu NATO, Sekretarzowi Generalnemu i Przewodniczącemu Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, Sekretarzowi Generalnemu ONZ oraz prezydentowi i Kongresowi Stanów Zjednoczonych Ameryki.